

8. 3. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Příplatek mimo základní kapitál jako efektivní způsob posílení vlastního kapitálu

V podnikatelské praxi můžeme mnohdy vidět společnosti potřebující rychlé provozní anebo projektové financování, pro které jsou finance z externích zdrojů obtížně dosažitelné, ať už je to pro přílišnou zatíženost dosavadními úvěry, anebo je společnost na počátku svého podnikatelského života či trpí nedostatkem majetku, který by mohla bankám poskytnout jako přiměřené zajištění. V takové situaci nám korporační právo nabízí jako efektivní alternativu, právě příplatek společníka mimo základní kapitál.

GLATZOVA & Co.

Pro společnost, pro kterou se jeví nemožné dosáhnout na úvěrové financování, je vhodné se v takovém případě obrátit na své společníky anebo akcionáře. Ti mohou společnosti mnohdy poskytnout zápůjčku či úvěr za výhodnějších podmínek, než které jsou schopné nabídnout banky. Nicméně tato varianta přináší společnosti další nárůst zadlužení a rizika spojená se splácením pro případ investic s delším obdobím návratnosti. Možnou variantou se nabízí také zvýšení základního kapitálu, kdy společnost získá finance přes vkladovou povinnost současných anebo nových společníků. Tato možnost sice dále nezadlužuje společnost, nicméně je z pohledu práva obchodních společností velmi zdoluhavá a mnohdy i nepřijatelná, pokud by měl do společnosti vstoupit nový investor, který by mohl nepříznivě ovlivňovat chod společnosti. Stejně neefektivní je proces vracení poskytnutých financí společníkům přes efektivní snižování základního kapitálu. Jako efektivní a současně flexibilní zdroj „interního“ financování nabízí § 162 až § 163 násl. zákona č. [90/2012 Sb.](#), o obchodních korporacích a družstev (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů („ZOK“) v podobě příplatku společníka mimo základní kapitál do ostatních kapitálových fondů, kdy společnost nepřebírá další dluhy z úvěrového financování, nemusí příplatek společníkovi vrátet, ledaže smlouva o příplatku anebo společenská smlouva či stanovy stanoví jinak. Dochází k posílení vlastního kapitálu společnosti společníkem, aniž by nutně docházelo k posílení postavení společníka v rámci corporate governance. Dalšími výhodami pro společnost jsou oproti procesu zvyšování základního kapitálu také nižší nákladovost, jednoduchost a rychlost procesu, v rámci kterého je možné financování přes příplatek získat.

Povinný příplatek mimo základní kapitál

Příplatek mimo základní kapitál může být jak dobrovolný, závislý pouze na vůli společníka na straně jedné a společnosti na straně druhé, tak i povinný, upravený ve společenské smlouvě jakožto příplatková povinnost společníka vyplývající pro společníka z titulu vlastnictví podílu ve společnosti.[1] Příplatková povinnost může být vázána jak na všechny podíly, anebo pouze na určitý druh podílu, se kterým je příplatková povinnost spojena spolu se zvláštními právy, která by příplatkovou povinností kompenzovala, ku příkladu v podobě vyššího podílu na zisku anebo silnějším hlasovacím právem.[2] Úprava povinného příplatku ve společenské smlouvě musí dále určit i limit, do kterého lze příplatkovou povinností společníkům ukládat[3], nicméně zákon oproti předchozí právní úpravě nepředepisuje maximální výši tohoto limitu. Pokud by byl tento limit valnou hromadou při

usnesení o konkrétním příplatku překročen, k takovému usnesení valné hromady by se ze zákona nepřihlíželo, tedy ZOK by takovému usnesení nepřikládal žádné právní následky[4]. Pokud by ovšem příplatková povinnost již nebyla ke dni zápisu společnosti do obchodního rejstříku zanesena do zakladatelského právního jednání společnosti, musela by o jejím zavedení rozhodnout valné hromada s podporou všech společníků, neboť zavedení příplatkové povinnosti zcela jistě zasahuje do práv všech společníků,[5] ledaže by se příplatková povinnost měla týkat pouze určitého druhu podílu. Na uložení konkrétního příplatkové povinnosti za předpokladu, že s povinným příplatkem již počítá společenská smlouva, již postačí prostá většina hlasů přítomných ve smyslu § 170 ZOK. Nestačí tedy, že by o uvalení partikulární příplatkové povinnosti pro pokrytí finančních potřeb společnosti rozhodl pouze jednatel.

Na částce, kterou musí společníci vázaní příplatkovou povinností uhradit, se podílí společníci podle poměru, v jakém se podílí na základním kapitálu společnosti, ledaže by společenská smlouva upravila odchýlný poměr.[6]

Dobrovolný příplatek mimo základní kapitál

Oproti povinnému příplatku mimo základní kapitál nám možnost dobrovolného příplatku poskytuje o mnoho flexibilnější, administrativně i časově úspornější řešení požadavku společnosti na dodání rychlého financování. Společnost si v tomto případě nemusí zanést úpravu dobrovolného příplatku do svého zakladatelského právního jednání. [7] Zákon nestanoví žádná omezení, co do jeho výše. Veškeré parametry poskytnutí příplatku jsou zcela na volné vůli stran (tzn. společníka a společnosti). Pro získání dobrovolného příplatku postačí pouze souhlas jednatele. [8] Netřeba tedy měnit společenskou smlouvu či svolávat valnou hromadu pro účel sjednání příplatku mimo základní kapitál společnosti, ledaže se jedná o společnost, která nepřistoupila k ZOK, kdy by byla potřeba usnesení valné hromady o souhlasu s dobrovolným příplatkem osvědčené notářským zápisem. Kromě rozhodnutí jednatele bude společnost potřebovat pouze smlouvu o poskytnutí dobrovolného příplatku mimo základní kapitál uzavřenou na jedné straně společníkem a na druhé straně společností zastoupené jejím jednatelem. Nicméně, pokud by měl být poskytnut příplatek nepeněžitý, například ve formě akcií, bude třeba vyhotovit pro tyto účely znalecký posudek, který stanoví hodnotu nepeněžitýho příplatku.[9] Je nutno upozornit, že nepeněžitý příplatek může být poskytnut pouze v rámci dobrovolného příplatku, tedy že společnost nemůže uvalit na společníky povinnost poskytnout nepeněžitý příplatek, od čehož se nelze odchýlit ve společenské smlouvě.[10]

Splněním dobrovolného příplatku dle smlouvy nelze započíst na splnění příplatkové povinnosti upravené společenskou smlouvou, neboť se jedná o zcela separátní právní instituty, jak k nim ostatně přistupuje i ZOK.[11]

Vrácení příplatku zpět společníkům

Příplatek, který společnost již obdržela, může zcela anebo částečně vrátit zpět společníkům. Nicméně tak ze zákona učinit vůbec nemusí, ledaže by smlouva o dobrovolném příplatku anebo společenská smlouva stanovila jinak. Zda bude možné vrátit příplatek celý anebo jeho část, závisí zejména na hospodářské situaci ve společnosti. Pro to, aby mohla společnost příplatek vrátit, musí být splněn insolvenční test ve smyslu § 40 ZOK, tedy nesmělo by takové vrácení příplatku způsobit společnosti úpadek. Za předpokladu splnění insolvenčního testu je společnost oprávněna vrátit příplatek v rozsahu převyšujícím ztrátu.[12] Společnost tedy vrátí příplatek v částečné výši převyšující existující ztrátu společnosti anebo i v plné výši, pokud společnost získá prostředky odpovídající ztrátě z jiných zdrojů.

Pokud pro získání dobrovolného příplatku stačilo společnosti rozhodnutí jejího jednatele, musí jak

v případě dobrovolného, tak i v případě příplatku povinného rozhodnout o jeho vrácení i valná hromada. Pokud se vrací příplatek všem společníkům, kteří jej poskytli, aniž by se společnost odchýlila od poměru, v jakém se podíleli na jeho poskytnutí, bude stačit prostá většina hlasů přítomných společníků. Nicméně, příplatek lze vrátit i nerovnoměrně anebo jej distribuovat i jiným společníkům, kteří se na poskytnutí příplatku nepodíleli. V takovém případě již budou potřeba kromě většiny hlasů přítomných společníků též hlasy všech těch společníků, kteří vracejí se příplatek poskytli,[13] neboť se jedná o zásah do jejich práv.

Pokud by ovšem došlo k převodu podílu na jinou osobu, přešlo by s převodem i právo na vrácení poskytnutého příplatku, neboť příplatek je ze své povahy vázán na podíl jako takový, nikoliv na osobu, která jej poskytla. Je proto třeba myslet v transakci na to, aby se do výpočtu kupní ceny promítlo i to, že nevrácený příplatek zvyšuje hodnotu převáděného podílu. Po účinnosti převodu vlastnictví k podílu již společnost musí vyplatit částku odpovídající podílu na poskytnutém příplatku novému nabyvateli daného podílu, nikoliv prodávajícímu jakožto osobě, která jej společnosti poskytla.

V případě, že byl poskytnut nepeněžitý příplatek mimo základní kapitál, lze vrátit věc jinou, a to peníze odpovídající hodnotě nepeněžitého příplatku, uvedené ve znaleckém posudku, případně sníženou o ztrátu ve smyslu § 166 odst. 1 ZOK.

Příplatek mimo základní kapitál u akciové společnosti

Kromě výše popsaných pravidel fungování příplatků mimo základní kapitál společností s ručením omezeným lze poskytnout příplatek mimo základní kapitál i akciové společnosti. Zákon o obchodních korporacích se sice ve svých § 162 až § 163 ZOK zabývá výhradně příplatky u společností s ručením omezeným s tím, že hlava V ZOK týkající se akciové společnosti neupravuje možnost příplatku. Ovšem zákon č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních korporací a družstev, ve znění pozdějších předpisů („Zákon o přeměnách“) s možností poskytnutí peněžitého příplatku akciové společnosti výslovně počítá ve svém ustanovení § 365 odst. 4.[14] Možnost poskytnutí příplatku akciové společnosti lze dovodit i přes obecný princip legální licence, podle kterého platí, že co není zakázáno, je dovoleno.[15]

Příplatek u akciové společnosti je možný pouze v dobrovolné formě na základě smlouvy o poskytnutí dobrovolného příplatku mimo základní kapitál uzavřené mezi akcionářem a akciovou společností, neboť s akciemi nelze na rozdíl od podílů ve společnosti s ručením omezeným spojovat žádné zvláštní povinnosti, nýbrž pouze zvláštní práva.[16] Ve smlouvě si strany zejména ujednají, co je předmětem příplatku a způsob spolu s dobu poskytnutí, jinak by hrozilo, že by smlouva o dobrovolném příplatku byla neurčitá. Pokud mají strany zájem na poskytnutí nepeněžitého příplatku, lze jedinečně doporučit postupovat analogicky jako u společnosti s ručením omezeným a nechat si nepeněžitý příplatek ocenit znalcem.

Již poskytnutý příplatek mimo základní kapitál lze obdobně jako u společnosti s ručením omezeným vrátit, kdy ho společnost bude distribuovat jako jiné vlastní zdroje mezi všechny akcionáře. Nicméně lze připustit vrácení příplatku pouze některým akcionářům skrze zvláštní druhy akcií, do kterých by se inkorporovalo právo akcionáře na vrácení příplatku na základě rozhodnutí valné hromady obdobě jako ve společnosti s ručením omezeným.

Závěr

Veškerým kapitálovým obchodním společností zvažujícím financování z „interních“ vlastních zdrojů lze doporučit financování přes příplatek mimo základní kapitál, se kterým není spojena taková

časová a finanční nákladovost jako u zvyšování základního kapitálu anebo navyšování zadluženosti v případě úvěrů či zápůjček od společníků. Zejména u dobrovolného peněžitého příplatku postačí uzavření smlouvy o poskytnutí dobrovolného příplatku mimo základní kapitál spolu s rozhodnutím statutárního orgánu společnosti, která má být příjemcem peněžitého příplatku. Společnost tím rychle může bez limitu navyšit svůj vlastní kapitál o poskytnutý příplatek, pokrýt případnou ztrátu, zvýšit o tyto vlastní zdroje základní kapitál anebo jinak investovat prostředky odpovídající příplatku podle smlouvy, na základě které byl společnosti poskytnut. Zato povinný příplatek musí být výslovně upraven ve společenské smlouvě, nikoliv ve smlouvě, kdy na základě příslušných ustanovení společenské smlouvy rozhodne valná hromada o uvalení příplatkové povinnosti na společníky.

Mgr. Pavol Černý

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] § 162 odst. 1 ZOK.

[2] § 135 odst. 1 ZOK ve spojení s § 162 odst. 2 ZOK.

[3] Op. cit. sub. 1.

[4] Šuk, P. in Štenglová, I.; Havel, B.; Cíleček, F.; Kuhn, F.; Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích, Komentář., 2. Vydání, Praha : C. H. Beck, 2017, s. 342 a násl.

[5] Srovnej s § 171 odst. 2 ZOK: „Zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků.“

[6] § 162 odst. 3 ZOK.

[7] § 163 odst. 1 ZOK.

[8] op. cit.

[9] § 163 odst. 2 ve spojení s § 143 ZOK.

[10] Op. cit, sub. 4.

[11] Obdobně též J. Pokorná in Lasák, J. et Filip, V. in Lasák, J.; Pokorná, J.; Čáp, Z.; Doležil, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl, Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 946.

[12] § 166 odst. 1 ZOK.

[13] § 171 odst. 1 ZOK.

[14] § 365 odst. 4 Zákona o přeměnách: „(...) ledaže se společníci nebo členové v projektu změny právní formy zaváží k příplatkům mimo základní kapitál v takové výši, aby ke dni zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku byl vlastní kapitál stejný nebo vyšší než základní kapitál.“

[15] Čl. 2 odst. 4 ústavního zákona č. [1/1993](#) Sb., ústava České republiky, ve spojení s čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. [2/1993](#) Sb., listina základních práv a svobod.

[16] § 276 odst. 1 ZOK.

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)